

ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ЦИВІЛЬНИМ ШЛЮБОМ

Пузиревська Я. В.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,

piskova.nata@ukr.net

Науковий керівник: кандидатка педагогічних наук, доцентка Сіпко Л. О.

Для кожного типу особистості в залежності від індивідуальних психологічних особливостей вибір однієї з форм шлюбно-сімейних стосунків є більш бажаним. Психологічними чинниками вибору цивільного (не зареєстрованого) шлюбу, які дозволяють його оптимізувати, є певні індивідуально-психологічні властивості особистості, а саме: розвинена рефлексія, внутрішній локус контролю та достатньо висока спрямованість на самореалізацію.

Задоволеність шлюбом є стійким емоційним феноменом – почуттям, яке може виявлятися як безпосередньо в емоціях, що виникають у різних ситуаціях, так і в різноманітних думках, оцінках, порівняннях. Дослідження соціальних психологів показали, що сім'я, як і будь-яка мала соціальна група, функціонує найбільш ефективно лише тоді, коли є задоволення від спільної діяльності та подружжя.

Задоволеність сімейними відносинами для партнерів, є вони офіційним подружжям чи співмешканцями, є важливою умовою психологічного благополуччя кожного з них. Крім того, задоволеність взаємовідносинами між подружжям дозволяє судити про успішність шлюбу як в окремих випадках, так і на загальносоціальному рівні (при вивченні достатньої вибірки людей).

В. Бойко розглядає задоволеність шлюбом з об'єктивної та суб'єктивної позицій. Об'єктивна сторона задоволеності шлюбом залежить від впливу зовнішніх факторів на можливість його розірвання, наприклад, це показник кількості шлюбів і розлучень за певний період часу. Суб'єктивна сторона задоволеності подружніми стосунками проявляється у внутрішніх

характеристиках особистості, таких як переконання та принципи подружжя щодо сімейної поведінки. Суб'єктивна задоволеність шлюбом знижується в перехідні періоди життєвого циклу сім'ї та в сім'ях з маленькими дітьми.

Наукові студії виокремлюють фактори, які найбільше впливають на задоволеність шлюбом:

- Фаза життєвого циклу сім'ї. Відповідно до кількості прожитих спільно років, наявність дітей у пари та вік подружжя зумовлює різний рівень задоволеності шлюбом.

- Важливу роль відіграють і мотиви шлюбу. Задоволеність шлюбом у подружжя, де головним мотивом шлюбу було кохання, відчуття задоволеності набагато більше.

- Стать особи також має значний вплив на рівень задоволеності шлюбом. Чоловіки мають більшу суб'єктивну задоволеність шлюбом, ніж жінки. На це впливає різниця у формуванні образу щасливого шлюбу у жінок і чоловіків. У чоловіків образ щасливого шлюбу формується крізь призму психологічної та сексуальної складової сімейного життя, а у жінок спочатку через побутову, а потім і статеvu сферу та психологічний фон сім'ї (Федоренко, 2015).

- На ступінь задоволеності шлюбом також впливають соціально-демографічні характеристики, такі як наявність дітей у сім'ї (особливо різностатевих), планування та легкість вагітності, матеріальне становище сім'ї.

- Подружжя компліментарність, тобто здатність чоловіка і дружини доповнювати один одного, що приносить максимальне задоволення від шлюбу.

Основною характеристикою взаємовідносин між подружжям дослідники називають особливості їх неформального спілкування як між собою, так і з оточуючими. Дослідженнями встановлено, що задоволеність відносинами – динамічна характеристика, найбільш позитивні піки якої припадають на періоди:

- до п'яти років із початку спільного життя – високий рівень задоволеності пов'язані з набуттям нового досвіду, насиченням і вивченням одне одного,

високої сексуальної активністю, народженням первістка та пізнанням нових соціальних ролей;

- після 18-20 років із початку спільного життя – високий рівень задоволеності обумовлений повним вивченням звичок і особливостей свого партнера, дорослішанням дітей та появою часу саморозвитку і самопізнання (Помиткіна, 2010).

Проблема задоволеності сімейними відносинами активно вивчалася у зарубіжній психології у другій половині попереднього сторіччя. Так, Е. Ботт виявив, що ставлення до сім'ї у чоловіків та жінок має різні характеристики. Наприклад, при вступі в шлюб і через кілька років у обох партнерів спостерігається високий ступінь задоволеності відносинами, однак, для чоловіків вона досягається за рахунок широти спілкування, появи нових друзів (друзів та подруг подружжя), частоти контактів з рідними та близькими, то для жінки – за допомогою близькості з чоловіком і усамітнення з ним. Дослідник приходять до висновку, що причиною першої сімейної кризи стає саме ця суперечність та успішність проходження кризового періоду визначається здатністю вибудувати прийнятну для обох партнерів модель поведінки.

Відносини між подружжям характеризуються: задоволеністю сімейними відносинами як важливою умовою психологічного благополуччя партнерів; особливостями їхнього неформального спілкування як між собою, так і з оточуючими; «подружньої сумісності», під якою розуміють відсутність протиріч у системі поглядів подружжя на різні сфери сімейних відносин, що забезпечує високий рівень психологічного благополуччя; збігом образу майбутнього сім'ї в кожного з партнерів.

Література:

1. Помиткіна Л.В. Психологія сім'ї: навч. посіб. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.
2. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 364 с.